

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Avaliación das alteracións de base neurolóxica e anatómica	Código	652G04026	
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Vilariño Vilariño, María Isabel	Correo electrónico	isabel.vilarino@udc.es	
Profesorado	Vilariño Vilariño, María Isabel	Correo electrónico	isabel.vilarino@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Tratase de una materia obrigatoria que se imparte no segundo cuatrimestre do terceiro curso do Título de Grado de Logopedia, é complementaria da materia do primeiro cuatrimestre "Alteracións de base neurolóxica e anatómica" e que constará de clases expositivas por parte do profesor de forma presencial (serán orientativas e deben de ampliar os temas a través das fontes de información) e clases interactivas nas que teñen que expor os traballos tutelados en grupos de 2-4 alumnos de forma presencial.</p> <p>As exposicións deberán ser presenciais. En ocasións as clases interactivas unificaránse para que participen todos os alumnos na exposición dos traballos dos compañeiros e interaccionen con eles.</p> <p>Na segunda oportunidade (Xulio) realizarse un examen tipo test similar o da primeira convocatoria.</p> <p>Os alumnos deberán ampliar os temas que se imparten nas clases expositivas a través das fontes de información para o exame.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A3	Coñecer e integrar os fundamentos lingüísticos da Logopedia: Fonética e fonoloxía, morfosintaxe, semántica, pragmática, sociolingüística.
A4	Coñecer e integrar os fundamentos educativos da Logopedia: Procesos de ensino e aprendizaxe.
A5	Coñecer e integrar os fundamentos metodolóxicos para a investigación en Logopedia.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A9	Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación.

A10	Realizar a avaliación das alteracións da linguaxe nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, atrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A11	Redactar un informe de avaliación logopédica.
A12	Realizar unha avaliación tras a intervención.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A18	Coñecer e realizar a intervención logopédica en Atención Temprá.
A19	Coñecer e implementar os Sistemas de Comunicación Aumentativa.
A20	Coñecer e implementar as axudas técnicas á comunicación.
A21	Saber deseñar e elaborar informes logopédicos.
A22	Saber deseñar, programar e avaliar a actuación logopédica.
A25	Coñecer a organización de institucións educativas, sanitarias e sociais.
A26	Adquirir un coñecemento práctico para a avaliación logopédica.
A27	Realizar a planificación estratéxica da intervención logopédica.
A30	Coñecer a actuación profesional e os contornos onde se desenvolve a práctica.
A31	Adquirir o desenvolvemento os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización ou toma de decisións.
A32	Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Apliar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B6	Capacidade de adaptarse aos cambios.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B10	Capacidade para motivarse e procurar a calidade na actuación profesional.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B12	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B14	Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
B15	Poñer en valor a súa profesión no contorno en que desenvolve o seu traballo.
B16	Resolver problemas de forma efectiva.
B17	Saber expresarse en público.
B18	Ser creativo no exercicio da profesión.
B19	Ter compromiso ético.
B21	Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
B22	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B23	Traballar de forma colaborativa.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer o rol do logopeda na avaliación e diagnóstico das alteracions da comunicación secundarias a patoloxía neurolóxica e morfolóxica.	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A3	B5	C3
	A5	B6	C4
	A6	B7	C6
	A7	B8	C7
	A8	B9	C8
	A9	B10	
	A11	B11	
	A12	B12	
	A14	B13	
	A21	B14	
	A22	B15	
	A25	B16	
	A26	B17	
	A30	B18	
	A32	B19	
		B21	
		B22	
		B23	
	B24		
Complementar a identificación e diagnóstico das alteracions neurolóxicas e morfolóxicas cos coñecementos previos adquiridos sobre a avaliación das mesmas.	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A3	B5	C3
	A6	B6	C6
	A7	B7	C7
	A8	B8	C8
	A9	B9	
	A10	B10	
	A11	B11	
	A12	B12	
	A14	B13	
	A21	B14	
	A22	B15	
	A25	B16	
	A26	B22	
	A32	B23	
		B24	

Adquirir parámetros esenciais na discriminación entre patolóxico e normal para poder realizar unha avaliación correcta.	A1 A2 A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A18 A19 A20 A21 A22 A25 A30 A31 A32	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19 B22 B23 B24	C1 C2 C3 C4 C6 C7 C8
Coñocer as distintas baterias neuropsicolóxicas e test utilizados para a avaliación e diagnóstico deste tipo de patoloxías.	A1 A2 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A26 A32	B1 B5 B11 B22 B23 B24	C1 C2 C3 C6 C8
Coñocer e practicar as especificidades do deseño de programas de avaliación.	A1 A2 A3 A4 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A14 A26 A27 A32	B1 B2 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B24	C1 C2 C3 C6 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema I: aspectos clave da avaliación logopédica.	Avaliación inicial.
Tema II: Avaliación da afasia e trastornos asociados.	Avaliación inicial. Avaliación neuropsicolóxica: exploración básica da linguaxe, baterias neuropsicolóxicas e test específicos para a exploración e avaliación da afasia e dos trastornos asociados.

Tema III: Avaliación da linguaxe nas demencias.	Test de Scening en demencias. Protocolos informáticos en demencias. Test neuropsicolóxicos informatizados.
Tema IV: Avaliación logopédica das disartrias	Protocolos de valoración logopédica. Exploración da disartria: historia clínica, exploración do mecanismo oral, exploración da fala. Cuestionarios logopédicos. Avaliación complementaria.
Tema V: Avaliación da función deglutoria	Videofluroscopia. Test de deglutación.
Tema VI: Avaliación e exploración das disglosias	Órganos afectados: informe médico, Avaliación das bases funcionais da articulación. Avaliación da articulación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A14 A18 A20 A21 A22 A25 A26 A27 A30 A31 A32 B1 B2 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B16 B18 B19 B21 B23 B24 C1 C3 C6 C7 C8	10	17	27
Prácticas a través de TIC	A19 B6 B13 B15 B17 B22 C2 C4	0	20	20
Proba obxectiva	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A14 A20 A26 A31 B7 C3 C8	1	28	29
Sesión maxistral	A5 A6 A7 A8 A9 A11 A14 A20 A21 A22 A25 A26 A30 A32 B1 B2 B7 B9 B11 C3 C8	30	30	60
Traballos tutelados	A1 A5 A6 A7 A8 A9 A14 A20 A25 A32 B1 B2 B5 B7 B9 B12 B13 B23 B24 C1 C3	1	12	13
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Realizarase a presentación de casos clínicos e sesións clínicas donde o alumno debe participar activamente.
Prácticas a través de TIC	Presentación de situacións para elaboración e manexo de material
Proba obxectiva	Consistirá nun exame test de 30-50 preguntas. E imprescindible que o alumno o aprobe para superar a materia.
Sesión maxistral	Presentación de contidos relevantes de cada tema como introducción a elaboración de prácticas.

Traballos tutelados	Elaboración de traballos escritos en pequenos grupos de 2-4 alumnos que incluírán revisións bibliográficas e investigación sobre diferentes patoloxías e serán expostos nas clases interactivas para o seu posterior análise e discusión. E imprescindible o presentar o traballo para aprobar a materia.
---------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Realizaranse traballos tutelados en pequenos grupos de 2-4 alumnos que serán supervisados polo profesor tutor e expostos posteriormente nas clases interactivas. Formaran parte de la avaliación do alumno sempre e cando aprobe a proba obxetiva. A atención incluírá tutorías de forma telemática ou presencial en grupo ou individuais.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A5 A6 A7 A8 A9 A14 A20 A25 A32 B1 B2 B5 B7 B9 B12 B13 B23 B24 C1 C3	Será obrigatoria a realización e exposición do traballo así como aprobalo para superar a asignatura e incluírá o estudo de casos clínicos.	40
Proba obxectiva	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A14 A20 A26 A31 B7 C3 C8	Será obrigatorio superala para aprobar a asignatura. Consistirá nún examen tipo test de 30/50 preguntas ou tipo pregunta curta.	60

Observacións avaliación

<p>A fórmula que se aplicará para corrixir a proba obxectiva será: $\text{acertos menos erros dividido por 3 e o resultado de esto dividido entre o número total de preguntas e despois multiplicado por 10.}$</p> <p>Será necesario ampliar as clases expositivas e o que o profesor expón de forma orientativa na clase cas fontes da información recomendadas para preparar a proba obxectiva.</p>
--

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - () . - Paradis M. (1993). Evaluación de la afasia en bilingües.. Barcelona Masson. - Goodglas H.; Kaplan E. (2001, 1996, 1986). Evaluación de la afasia y los trastornos relacionados. Madrid. Panamericana - Vilariño I. (1998). Evaluación de la afasia. En Revista Gallega de psicopedagogía.. A Coruña. Universidade da Coruña - Melle N. (2007). Guía de intervención logopédica en la disartria. . Ed. Síntesis. Madrid - Peña Casanova, J. (1987). La exploración neuropsicológica, . Barcelona. Ed. MCR. - Vilariño I. (1994). Logopedia, prevención, evaluación, intervención.. Torremolinos-Málaga. Actas del 18º Congreso Nacional de la Asociación Española de Logopedia, Foniatr - Peña Casanova, J. (1990). P.I.E.N.C.. Barcelona. Masson - Kaplan E.; Goodglass, H.; Weintraub S. (2001, 1996, 1986). The Boston naming test. . Philadelphia. Lea y Febiger. - De Renzi, E., y Vignolo L. (1962). The Token Test: A sensitive test to detect receptive disturbances in aphasias. . Brain - Susanibar F., Marchesan I, Parra D, (2014). Tratado de Evaluación de motricidad orofacial. Ed. Eos - Susanibar F., Dioses A, Marchesan I, Guzmán M, Y cols (2016). Trastornos del habla. de los fundamentos a la evaluación. Ed. Eos - Peña Casanova J. (2013). Manual de Logopedia, 4ª ed.. Elsevier-Masson - Junque C.; Barroso J (2009). Manual de Neuropsicología. Madrid, Sintesis <p>Durante o curso académico actualizaráanse as fontes bibliográficas.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04001

Alteracións de base neurolóxica e anatómica/652G04021

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación aumentativa e alternativa/652G04022

Materias que continúan o temario

Intervención logopédica nos trastornos da fala e a voz/652G04027

Intervención logopédica nos trastornos da linguaxe/652G04034

Observacións

Para cumprir co obxectivo estratéxico 2 do "IV Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2020-2022)" os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a.- Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

b.- De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.

- Realizaranse impresións a dobre cara.

- Empregarase papel reciclado.

- Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías